

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik marts 2023

Ældre Sagen er i Top-3, når det handler om at være handlekraftig og om at forvalte støttekronerne fornuftigt.

Analyseinstituttet Voxmeter gennemfører hver uge en undersøgelse, hvor de spørger et repræsentativt udsnit af den danske befolkning om deres holdninger til de 20 største organisationer i Danmark, herunder Ældre Sagen.

I marts har Voxmeter spurgt befolkningen om deres vurdering af, hvordan organisationerne forvalter deres støttekroner, og om organisationerne optræder som handlekraftige. Ældre Sagen vurderes i denne undersøgelse så positivt, at vi bliver den tredjebedste organisation af de i alt 20 organisationer. De to organisationer, som har fået en bedre vurdering end Ældre Sagen, er Læger uden Grænser og Kræftens Bekæmpelse.

Ny undersøgelse af ledighed blandt seniorer

Danmarks Statistik har gennemført en undersøgelse for Ældre Sagen blandt 4.650 personer i alderen 30-67 år om deres erfaringer med ledighed og jobsøgning.

Undersøgelsen viser blandt andet, at

- seniorer er fleksible i forhold til arbejdsopgaver og løn.
- seniorer sender flere ansøgninger, men kommer til færre jobsamtaler.
- ledighed øger risikoen for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.
- to ud af tre ledige seniorer oplever, at deres alder er en ulempe i forhold til at få job.

Resultaterne har været omtalt i pressen, og undersøgelsen har været drøftet på møde med beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen. Undersøgelsen vil blive brugt til at sætte fokus på ledighed blandt seniorer og aldersdiskrimination på arbejdsmarkedet.

Møde med beskæftigelsesministeren

Ældre Sagen har holdt møde med beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen den 3. marts efter opfordring i vores velkomstbrev til ministeren. Ministeren fik overrakt Ældre Sagens nye ledighedsundersøgelse og Ældre Sagens Fremtidsstudie. Ministeren

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

var lydhør i forhold til emnerne, som var seniorer på arbejdsmarkedet og folkepensionisters økonomi.

Skattefri check til modtagere af ældrecheck

Ældre Sagen har skrevet høringssvar til lovforslaget om inflationshjælp, der indeholder en skattefri check på 5.000 kr. til modtagere af ældrecheck. Ældre Sagen er glad for hjælpen, som bliver udbetalt i maj, men har i høringssvaret pointeret, at inflationen rammer langt flere end dem, som modtager ældrecheck, og har givet udtryk for, at det vil være mere hensigtsmæssigt med en model, hvor der tages hensyn til indkomsten (den personlige tillægsprocent).

Med de indgåede overenskomster er der ligesom i 2022 udsigt til prisstigninger, der ligger over reguleringen af pensionen i 2023 og 2024. Med de nuværende regler vil høje lønstigninger i 2023 først smitte af på folkepensionen i 2025, da reguleringen af pensionen følger lønudviklingen med to års forsinkelse. Ældre Sagen har derfor foreslået, at der sker en fremrykning af reguleringen, så folkepensionen og andre forsørgelsesydelse reguleres ekstraordinært i 2023.

Ny ejendomsbeskatning

Ældre Sagen har afgivet høringssvar om lovforslaget til ny ejendomsskattelov og følgelovgivning.

Da lovpakken med bemærkninger var på ca. 1.000 sider, har vi koncentreret os om den del, der har særlig betydning for pensionister, dvs. mulighederne for indefrysning af ejendomsskatten, der dels giver alle boligejere mulighed for at indfryse stigninger i ejendomsskatten, dels giver pensionister mulighed for at indefryse deres grundskyld. Staten overtager begge lånetyper fra kommunerne i 2024, og både ejendomsværdiskat og grundskyld opkræves sammen med indkomstkatten.

Sammenlignet med de hidtidige regler for indefrysning af grundskyld bliver renten lidt lavere, fordi der ikke skal tilskrives renters rente, og mulighederne for at omlægge realkreditlån bliver også lidt mere smidige.

Ældre Sagen har yderligere foreslået, at lån til betaling af grundskyld altid skal rykke for lån op til 60 % af ejendomsværdien, og at ejendomsværdiskatten skal kunne indefryses ligesom grundskylden.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Herudover har vi konstateret, at boligejerne bliver udfordret ved overgangen til det nye system, fordi skatten i flere år kommer til at hvile på foreløbige vurderinger – i mange tilfælde baseret på registeroplysninger, der ikke er korrekte. Det er dog vigtigt at huske, at der er en skatterabat, der sikrer, at ingen boligejere kommer til at betale mere i skat i 2024 efter de nye regler, end der ville skulle betales efter de gamle regler.

Afskaffelse af modregning af arbejdsindkomst i folkepensionen

Ældre Sagen har skrevet høringssvar til lovforslag om afskaffelse af modregning af egen arbejdsindkomst i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg.

Ældre Sagen er positive over lovændringen, der gør det lettere at vurdere, om det kan betale sig at fortsætte med at arbejde efter pensionsalderen, og som gør det mere fordelagtigt at fortsætte med at arbejde for mange pensionister. Det vil medvirke til at reducere manglen på arbejdskraft.

Ældre Sagen har gjort klart opmærksom på, at det er uhensigtsmæssigt, at det ikke er teknisk muligt at ophæve modregningen i den pension, der udbetales i 2023. Det sker først fra 2024. For 2023 ophæves modregningen ved, at det, der er udbetalt for lidt i folkepension i løbet af 2023, udbetales som en efterregulering af 2023-pensionen i 2024.

Lovforslaget indeholder herudover en række rettelser af tekniske fejl, som Ældre Sagen har påpeget igennem flere år.

Fire kommuner er indtil videre frifundet af Ankestyrelsen i sager om nødberedskab.

Ældre Sagen har i 2022 skrevet til Ankestyrelsen, fordi der har hersket tvivl om, hvorvidt 12 kommuner handlede i overensstemmelse med loven, da de gik i såkaldt nødberedskab på grund af mange Coronasyge blandt personalet.

Ankestyrelsen har indtil videre frifundet syv af kommunerne. Det drejer sig om Gladsaxe, Helsingør, Skive, Haderslev, Hvidovre, Horsens og Sorø. Ankestyrelsen har i ingen af disse kommuner fundet anledning til at foretage sig yderligere. Alle kommuner har over for Ankestyrelsen oplyst, at der blev foretaget konkrete og individuelle vurderinger.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen har i flere medier udtalt, at kontakten til Ankestyrelsen skete på grund af bekymring for ældres retssikkerhed og for, om serviceloven blev overholdt. Ældre Sagen har i medierne givet udtryk for, at det er positivt, at kommunerne overholder lovgivningen. Ældre Sagen afventer afklaring vedrørende de resterende seks kommuner.

Sager om forringet serviceniveau skal gå om

Ældre Sagen har set flere eksempler på, at kommuner (Slagelse, Aabenraa og Hørsholm) har foretaget generelle nedjusteringer af hjælpen til ældre – uden at foretage konkrete og individuelle vurderinger, som der skal laves ifølge loven og Ankestyrelsens praksis. Ældre Sagen har i den anledning udtrykt bekymring for, om kommunerne i tilstrækkelig grad har klædt medarbejderne på til at forstå og fortolke lovregler korrekt, hvilket er blevet bakket op af juridiske eksperter. De tre kommuner har efterfølgende oplyst, at alle sager nu vil gå om og blive behandlet individuelt.

Klage til Ankestyrelsens tilsyn over flytning af mennesker med demens

Ældre Sagen har i de seneste måneder fået henvendelser fra pårørende til plejehjemsbeboere fra Holstebro, Vejle og Egedal kommuner, der oplyser, at beboere med demens tvinges til at flytte fra nuværende plejeboliger til nyoprettede større plejecentre.

Ældre Sagen har skrevet til tilsynet i Ankestyrelsen med ønske om, at tilsynet tager stilling til lovligheden af disse ”tvangsflytninger”. Det er Ældre Sagens opfattelse, at beboere med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er i stand til at give et informeret samtykke til flytning, er beskyttet mod flytning. Betingelserne i servicelovens magtanvendelsesregler eller almenboliglejlovens regler om opsigelse skal være opfyldt, hvis flytningerne skal være lovlige. Ældre Sagen mener derfor ikke, at det er muligt via en politisk beslutning at muliggøre lovlig flytning af plejehjemsbeboere med demens. Der skal tages stilling individuelt og konkret til, om der er hjemmel til flytningen.

Der har været medieomtale om sagen i Egedal Kommune, hvor også en tidligere ældrechef har valgt at sende en skriftlig klage til Ankestyrelsen over Egedal Kommunes praksis.

Ankestyrelsen har endnu ikke svaret på henvendelsen.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Svindet af ældre

Ældre Sagen har udtalt sig til landsdækkende medier med gode råd til, hvordan man kan udgå at blive svindlet over telefonen, og hvordan vi arbejder for at forebygge svindel ved at informere medlemmer og deres pårørende via fx hjemmeside og medlemsblad samt ved arrangementer i Ældre Sagens lokalafdelinger. Vi har desuden understreget, at bankerne også har et ansvar for at informere og forebygge.

Ældre Sagen mener - ligesom Forbrugerrådet TÆNK - at der skal ændres på lovgivningen, så der i forhold til erstatningen ikke skelnes mellem den situation, hvor offeret bliver udsat for kreditkortsvindel og oftest kun har en selvrisko på 8.000 kr., og den situation, hvor offeret selv foretager og godkender overførslen til en anden bankkonto og derfor selv har ansvaret og mister hele beløbet, hvis ikke banken stopper overførslen.

Obligatorisk straffeattest

I kølvandet på sagen fra Randers, hvor en SOSU-hjælper er blevet dømt for drabsforsøg, har der været medieomtale omkring indhentelse af straffeattester og andet for personer ansat i ældreplejen. Det er i dag ikke lovpligtigt for kommunerne og øvrige arbejdsgivere på området at indhente straffeattester i forbindelse med ansættelser.

Ældre Sagen har udtalt, at vi ønsker at få indført et lovkrav om indhentelse af straffeattester ved ansættelser inden for ældreplejen. Baggrunden herfor er, at det er uhyre vigtigt i videst muligt omfang at kunne give den enkelte svækkede ældre tryghed for, hvilke personer de lukker ind i deres hjem. Udover den tragiske sag fra Randers har der været en række tilfælde af berigelsesforbrydelser mod ældre plejehjemsbeboere og hjemmehjælpsmodtagere. Udover straffeattester har muligheden for at udarbejde en "ældreattest", som man kender fra børneområdets "børneattester", samt en autorisationsordning for SOSU-hjælperen været fremme som muligheder for at skabe øget tryghed. Ældre Sagen har bakket op om disse tiltag.

Visitationen til plejebolig er blevet for svær

Ældre Sagen har igennem en længere periode arbejdet på at sætte fokus på den stadig strammere visitation til plejebolig, hvor svækkede ældre får afslag trods udtalt behov for døgnpleje.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

I den forgangne måned har vi udtalt os flere gange til både radio og tv om det urimelige i disse afslag, herunder om den helt uhyrlige sag om en 94-årig svækket mand, der ventede et helt år på at blive visiteret, hvorefter han afgik ved døden ni timer efter indflytning. Kommunen har i den konkrete sag erkendt, at kriterierne var for hårde, ligesom en ældreforsker fra Aarhus Universitet har bekræftet Ældre Sagens antagelse om, at det ofte ender med at være kommunernes budgetter snarere end de ældres individuelle behov, der afgør visitationerne. Ældre Sagen har i medierne understreget, at dette er under al kritik, og at det aldrig må blive økonomien i kommunen, der afgør, om en ældre kan komme på plejehjem. Kommunerne skal have tillid til, at ingen søger om en plejebolig, hvis de ikke har behovet, og kommunerne skal sikre, at antallet af plejeboliger følger med den demografiske udvikling.

Ordførere fra begge fløje har efterfølgende bakket op om emnet, ligesom ældreministeren har udtalt, at kommunerne kan forvente flere penge til at imødekomme det stigende antal ældre.

Robotstøvsugere som erstatning for hjemmehjælp

Flere kommuner har indført en ny praksis i forhold til hjælp til støvsugning. Det tilbydes som udgangspunkt ikke længere, da kommunerne henviser til, at den enkelte svækkede ældre selv kan købe en robotstøvsuger. Der kan i disse tilfælde eventuelt tilbydes hjælp til tømning af støvsugeren. Enkelte kommuner har ligeledes indført samme ordning for så vidt angår gulvvask, da man også kan købe robotgulvvaskere.

Ældre Sagen har i medierne udtrykt stor betænkelighed ved denne nye praksis. Mange ældre vil ikke være i stand til at betjene en robotstøvsuger, og robotstøvsugeren vil ofte ikke kunne gøre ordentligt rent i hele hjemmet. Mange ældre har relativt mange møbler og tæpper, hvilket i sig selv gør robotstøvsugere mindre anvendelige. Vi har i medierne polemisk spurgt til, om de pågældende kommuner også har indført robotstøvsugere på rådhusene, når de mener, at det er tilfredsstillende og hygiejnisk forsvarlig løsning vedrørende rengøring.

Presset på pårørende vokser

Ældre Sagen har i flere medier udtalt sig om, at presset på pårørende stiger i takt med, at flere plejeopgaver og tidskrævende praktiske gøremål havner hos pårørende, blandt andet som en konsekvens af at kommunerne skærer i ydelser på ældreplejen. Det er Ældre Sagens holdning, at selvom ældresektoren mangler ressourcer og hænder både

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

nu og i fremtiden, nytter det ikke noget at presse pårørende, fordi de i forvejen udfører mange opgaver. Hvis pårørende presses for meget, er der risiko for, at de selv bliver syge og ikke længere kan hjælpe deres nærmeste. Derudover er det vigtigt, at sundhedsfaglige opgaver, såsom personlig pleje og sygepleje, håndteres af uddannet personale.

Konference om ny demenshandlingsplan

I samarbejde med Alzheimerforeningen, Pårørende i Danmark, FOA, Roche og Advice afholdt Ældre Sagen d. 9. marts en konference på Christiansborg om behovet for en ny demenshandlingsplan. Dagen bestod af både faglige oplæg og politisk debat. Der var stort fremmøde med over 100 deltagere, heraf flere politikere, andre organisationer og fagpersoner fra praksis. I forbindelse med konferencen er der lavet en publikation med gruppens anbefalinger til en ny handlingsplan.

Flere veje til SOSU-uddannelser

Ældre Sagen har sammen med SOSU-skolerne i Danmark udarbejdet et fælles debatindlæg om ”Flere veje til SOSU-uddannelser”. Debatindlægget skal ses i sammenhæng med de massive udfordringer med mangel på arbejdskraft inden for ældreplejen - et problem, der vil vokse i de kommende år. I debatindlægget slås der til lyd for at se på rekruttering af nye grupper til uddannelserne. Det kan være seniorer, der har brug for et sporskifte, unge, som ikke opfylder betingelserne for at kunne komme ind på en erhvervsuddannelse, eller eksempelvis personer med anden etnisk baggrund, der i en periode har været ansat til at pleje egne familiemedlemmer (§ 94 i serviceloven). Her kan der være brug for at se på andre uddannelses tilbud. Der kan være tale om mesterlære eller korterevarende kompetencegivende kurser, der kan følges op af et struktureret efteruddannelsesforløb. Der kan ligeledes ses på, hvordan vi kan tiltrække udenlandsk faglært arbejdskraft til området. Her kan der bygges videre på det forslag, Ældre Sagen lancerede til partilederdebatten i september 2022 om etablering af danske SOSU-skoler i udlandet.